

SELETUSKIRI
regionaalministri „Maaeluministri ja regionaalministri määruste
muutmise seoses LEADERi rakendamisega“ eelnõu juurde

1. Sissejuhatus

Regionaalministri määrus „Maaeluministri ja regionaalministri määruste muutmise seoses LEADERi rakendamisega“ (edaspidi *eelnõu*) kehtestatakse Euroopa Liidu ühise põllumajanduspoliitika rakendamise seaduse (edaspidi *ELÜPS*) § 24 lõike 1, § 31 lõike 3 ja § 132 lõike 2 alusel.

Eelnõuga muudetakse kaht määrust:

- 1) maaeluministri 23. oktoobri 2015. a määrust nr 11 „Kohaliku tegevusgrupi toetus ja LEADER-projektitoetus“ (edaspidi *määrus nr 11*);
- 2) regionaalministri 30. mai 2023 määrust nr 29 „LEADERi kohaliku arengu strateegia 2023–2027 rakendamine“ (edaspidi *määrus nr 29*).

Määruse nr 11 muudatusega lükatakse poole aasta võrra edasi kohalike tegevusrühmade taotluste esitamise tähtaega. Selleks, et kindlustada LEADERi strateegia meetmete taotlusvoorudest tekkinud projektitoetuse jääkide maksimaalne kasutus pikenenud Euroopa Liidu ühise põllumajanduspoliitika programmiperioodi 2014–2020 lõpus, pikendatakse muudatusega ka kohalike tegevusrühmade koostööprojektide ja projektitaotluste esitamise tähtaega PRIA-le kuni 31.12.2024.

Määruse nr 29 sätetes tehakse mitmeid muudatusi. Näiteks viiakse riikliku maksu võla puudumise nõude sõnastus kooskõlla maksukorralduse seaduses sätestatud maksuvõlga puudutava sõnastusega, samuti sätestatakse edaspidi selgemalt, millised andmed sisestab kohalik tegevusrühm PRIA e-teenuse keskkonda (edaspidi *e-PRIA*) ning millised andmed esitab ta koos projektitaotluse hindamise protokolliga, täpsustatakse ehitustegevusega seotud abikõlblikkuse sätteid, vähese tähtsusega abi sätteid viiakse kooskõlla Euroopa Komisjoni uue horisontaalse vähese tähtsusega abi määrusega, mis jõustus 01.01.2024 – komisjoni määrus (EL) 2023/2831, milles käsitletakse Euroopa Liidu toimimise lepingu artiklite 107 ja 108 kohaldamist vähese tähtsusega abi suhtes (ELT L, 2023/2831, 15.12.2023). Lisaks tehakse veel mitmeid muudatusi, mis on peamiselt tingitud õigusselguse ja parema arusaadavuse tagamise eesmärgil ning praktikas ilmnenu vajadusest, mis aitavad nii kohalikel tegevusrühmadel, projektitoetuse taotlejatel kui ka PRIA-l määruse nr 29 nõuetest paremini aru saada ja neid järgida.

Määruse eelnõu ja seletuskirja koostas Regionaal- ja Põllumajandusministeeriumi regionaalarengu osakonna valdkonnajuht Kai Kalmann-Jotautas (625 6136, kai.kalmann@agri.ee) ja sama osakonna peaspetsialist Liisa Asso (625 6514, liisa.asso@agri.ee). Juriidilise ekspertiisi määruse eelnõule ja seletuskirjale tegi Regionaal- ja Põllumajandusministeeriumi õigussosakonna peaspetsialist Helen Palginõmm (625 6260, helen.palginomm@agri.ee) ning keeleliselt toimetas eelnõu sama osakonna peaspetsialist Laura Ojava (625 6523, laura.ojava@agri.ee).

2. Eelnõu sisu ja võrdlev analüüs

Eelnõu koosneb kahest paragrahvist.

Eelnõu §-ga 1 muudetakse määruse nr 11 § 29 lõiget 5 ja § 37 lõiget 5. Varasemate sõnastuste kohaselt pidi kohalik tegevusrühm koostööprojekti taotluse ja projektitaotluse esitama PRIA-le

hiljemalt 30. juuniks 2024. Novembris 2023. a jõustus määruse nr 11 muudatus, millega pikendati projektide elluviimise tähtaega kuni 30. juunini 2025. Selleks, et kohalikud tegevusrühmad saaksid tekkinud projektitoetuse jäägid maksimaalselt ära kasutada pikenenud programmiperioodi 2014–2020 lõpus, pikendatakse käesoleva muudatusega poole aasta võrra ka kohalike tegevusrühmade poolt koostööprojektide taotluste ja projektitaotluste esitamise tähtaega PRIA-le kuni 31.12.2024.

Eelnõu §-ga 2 muudetakse määrust nr 29.

Eelnõu punktiga 1 muudetakse määruse nr 29 § 2 lõike 2 punkti 2 ja § 23 lõike 2 punkti 2.

Varasema sõnastuse kohaselt ei tohtinud kohaliku tegevusrühma ja projektitoetuse taotleja riikliku maksu võlg koos intressiga ületada 100 eurot. Uue sõnastuse kohaselt peab kohalikul tegevusrühmal ja projektitoetuse taotlejal olema riikliku maksu võlg ilma intressita väiksem kui 100 eurot või tema riikliku maksu võla tasumine on ajatatud ja maksuvõla tasumise ajatamise korral on maksuvõlg, mille tasumise tähtaeg on möödunud, tasutud ettenähtud summas. Muudatusega viiakse riikliku maksu võla puudumise nõue kooskõlla maksukorralduse seaduses sätestatud maksuvõlga puudutava käsitlusega. Maksukorralduse seaduse § 14 lõike 5 kohaselt on maksukohustuslasel, samuti muul huvitatud isikul või asutusel, õigus taotleda maksuhaldurilt tõendit maksuvõlgade puudumise kohta. Maksuhaldur on kohustatud väljastama maksuvõlgade puudumise tõendi ka juhul, kui maksukohustuslasel olev kõikide sama maksuhalduri hallatavate maksude võlg, arvestamata haldusaktiga kindlaksmääramata intressi, on väiksem kui 100 eurot või kui maksuvõla tasumine on ajatatud. Tõendit maksuvõlgade puudumise kohta ei väljastata, kui maksukohustuslasel on taotluse täitmise tähtpäeval täitmata maksudeklaratsiooni esitamise kohustus ning maksusummat ei ole määranud ka maksuhaldur.

Eelnõu punktiga 2 muudetakse määruse nr 29 § 6 lõiget 1, milles asendatakse sõna „Maaeluministeerium“ tekstiosaga „Regionaal- ja Põllumajandusministeerium“, mis on tingitud ministeeriumi nimevahetusest.

Eelnõu punktiga 3 muudetakse määruse nr 29 § 12 punkti 9.

Varasema sätte kohaselt kattusid hindamise protokollil esitatavad andmed osaliselt nende andmetega, mida peab sisestama e-PRIAs. Uue sõnastusega sätestatakse selgelt, millised andmed sisestab kohalik tegevusrühm e-PRIAs ning millised andmed esitab ta koos projektitaotluse hindamise protokolliga. Selle muudatusega viiakse sätte ühtlasi kooskõlla nende andmete esitamise tegeliku praktikaga.

Eelnõu punktidega 4 ja 12 muudetakse toetatava tegevusega kaasnevad tööd ja teenused edaspidi selgelt toetatava tegevuse osaks.

Määruse nr 29 § 24 lõike 2 sõnastust muudetakse ühese arusaadavuse tagamiseks. Varasem sõnastus „tegevusega antakse projektitoetust toetatava tegevusega otseselt seotud kaasneva tegevuse kohta“ asendatakse edaspidi keeleliselt selgema sõnastusega „toetatava tegevuse (materiaalsesse või immateriaalsesse varasse investearu tegemise) osaks võivad olla sellega seotud järgmised tööd ja teenused“: ehitise ehitamisega kaasnev keskkonnamõju hindamisega seotud tegevus ning energiaauditi, teostatavusuuringu, projekteerimistöö ning projekteerimiseks vajaliku ehitusgeoloogilise ja -geodeetilise uurimistöö tellimine (ettevalmistav töö) ning koolitus, ehitusseadustiku alusel omanikujärelevalve tegemine, muinsuskaitse seaduse alusel muinsuskaitse järelevalve teostamine ja turundustegevus, sealhulgas turu-uuringu tegemine. Nimetatud tööd ja teenused võrreldes varasemaga ei muutu.

Määruse nr 29 § 27 lõikest 2 jäetakse välja sõna „kaasneva“, mis on seotud eelnimetatud muudatusega.

Eelnõu punktiga 5 muudetakse määruse nr 29 § 25 lõike 2 punkti 13.

Muudatuse tulemusel asendatakse sõnad „ehitusteenust pakkuv“ sõnadega „ehitusosalal tegutsev“, mis tähendab, et abikõlblik ei ole selline ehitustegevuse kulu, mida ei ole teinud ehitusalal tegutsev ettevõtja. Muudatus on vajalik parema arusaadavuse huvides, mis tähendab, et kui toetust taotletakse ehitustegevuse kohta, siis ehitusteenuse osutaja peab olema pädev ning ehitusalal tegutsev ettevõtja ja teadlik kõikidest ehitusala nõuetest. Ehitusalal tegutseva ettevõtja kohustused ja pädevus on sätestatud ehitusseadustiku §-des 21–25. Muudatus puudutab üksnes sellist ehitustegevust, mis on ehitusseadustiku § 4 lõike 1 kohaselt ehitise ehitamine.

Samas ehitise lihtsamad renoveerimise ja parendustööde, mis ei ole ehitusseadustiku § 4 lõike 1 kohaselt ehitise ehitamine, kulud võivad olla abikõlblikud. See tähendab, et taotleja võib selliseid lihtsamaid töid ise teha, kuid tuleb arvestada, et toetusega ei saa hüvitada iseehitamise korral enda töötasu kulu. Sellisel juhul on abikõlblik ainult ehitusmaterjali ostmise kulu, kuid tõendatud peab olema, et toimub ehitustegevus, sest määruse nr 29 § 25 lõike 2 punkti 12 kohaselt ei ole abikõlblik ehitusmaterjali ostmise kulu ilma ehitustegevuseta. Alljärgnevas tabelis on näitena välja toodud ehitustegevuse kulu abikõlblikkus.

Näide

Ehitustegevuse kulu	Abikõlblik kulu	Mitteabikõlblik kulu
Ainult ehitusmaterjali ostmise kulu ilma ehitustegevuse kuluta	EI	JAH
Ehitusmaterjali ostmise kulu koos ehitustegevuse kuluga*	JAH	EI
Ehitusettevõtja poolt tehtavad ehitise ehitamisega seotud kulud	JAH	EI
Iseehitamise korral töötasu	EI	JAH

* Ehitusseadustiku § 4 lõikes 1 sätestatud ehitise ehitamist peab tegema ehitusalal tegutsev ettevõtja. Lihtsamaid ehitustegevusi, nagu näiteks väiksemahulisi renoveerimis- ja parendustöid, võib taotleja ise teha.

Eelnõu punktiga 6 tunnistatakse määruse nr 29 paragrahvi 25 lõike 2 punkt 16 kehtetuks.

Muudatuse tulemusel on edaspidi uue põlvkonna elektroonilise side juurdepääsuvõrguga seotud kulu abikõlblik (varem mitteabikõlblik kulu). Selleks, et juurdepääsuvõrgu ehitamise kulu oleks abikõlblik, on oluline, et järgitakse määruses sätestatud teisi nõudeid. Näiteks peab olema see maa, millele juurdepääsuvõrk ehitatakse, projektitoetuse taotleja otseses valduses asjaõiguslikul või võlaõiguslikul alusel vähemalt kolm aastat arvates PRIA poolt viimase toetusosa maksmisest, kui projektitoetuse taotleja on mikro-, väikese või keskmise suurusega ettevõtja (edaspidi koos *VKE*), või vähemalt viis aastat arvates PRIA poolt viimase toetusosa maksmisest, kui projektitoetuse taotleja ei ole *VKE*.

Eelnõu punktidega 7–11 muudetakse määruse nr 29 § 26 kulude mõistlikkuse tõendamise nõudeid.

Määruse nr 29 § 26 pealkirja muudetakse täpsemaks – „Ostumenetlus“ asendatakse pealkirjaga „Kulude mõistlikkuse tõendamine“. Kuna määruse nr 29 § 26 nõuete kohaselt ei ole vajalik ostumenetlust läbi viia vaid projektitoetuse taotlejal tuleb tõendada kulude mõistlik maksmus küsides hinnapakumused või muu tõendava dokumendi, mille põhjal koostab eelarveprojekti, siis on asjakohane pealkirja muuta, et see läheks paremini kokku § 26 sisuliste nõuetega.

Samuti muudetakse määruse nr 29 § 26 lõigete 1 ja 2 sõnastusi.

Määruse nr 29 § 26 lõike 1 varasema sõnastuse kohaselt pidi projektitoetuse taotleja korraldama enne projektitaotluse esitamist toetatava tegevuse raames tellitava töö või teenuse või soetatava vara mõistliku maksumuse väljaselgitamiseks ostumenetluse. Muudatuse kohaselt peab projektitoetuse taotleja toetatava tegevuse raames tellitava töö või teenuse või soetatava vara maksumuse mõistlikkuse ja põhjendatuse välja selgitama §-s 26 sätestatud viisil, arvestades § 24 lõikes 10 sätestatud nõuet. Muudatus on seotud eelnõu punkti 7 muudatusega, mistõttu asendatakse ka § 26 lõikes 1 ostumenetlus edaspidi kulude mõistlikkuse tõendamisega, sest § 26 nõuete kohaselt ei ole vajalik läbi viia ostumenetlust vaid projektitoetuse taotlejal tuleb tõendada kulude mõistlik maksmus. See tähendab, et sisuliselt peab projektitoetuse taotleja endiselt majanduslikult soodsaima hinna väljaselgitamiseks võrdlema turuhinda, võttes ettevõtjatelt hinnapakumused ja vajadusel võrreldes seadmete hindu veebilehtedel või hinnavaatlust võimaldavates portaalides, ning põhjendama oma valikut. Mõningad muudatused siiski tehakse kulude mõistlikkuse tõendamise nõuetes, mis on välja toodud alljäärnevalt.

Määruse nr 29 § 26 lõike 2 varasema sõnastuse kohaselt pidi projektitoetuse taotleja küsima üksteisest sõltumatute pakkujate käest vähemalt kolm võrreldavat hinnapakumust olenemata toetatava tegevuse raames tellitava töö või teenuse või soetatava vara maksumusest. Muudatuse kohaselt tuleb edaspidi projektitoetuse taotlejal küsida üksteisest sõltumatute ja asjakohaste pakkujate käest vähemalt kolm võrreldavat hinnapakumust, kui toetatava tegevuse raames tellitava töö või teenuse või soetatava vara käibemaksuta maksumus ületab 5000 eurot. Juhul, kui toetatava tegevuse raames tellitava töö või teenuse või soetatava vara käibemaksuta maksumus on vahemikus 1000–5000 eurot, küsib projektitoetuse taotleja asjakohase hinnapakkuja käest vähemalt ühe hinnapakumuse, milles hinnapakumuse esitaja on selgelt kirjeldanud müüdava töö, teenuse või kauba kogused ja maksumused. Seega on muudatus projektitoetuse taotlejatele soodustav, sest edaspidi ei pea taotleja küsima kolme hinnapakumust maksumusega alates esimesest eurost. Nimetatud muudatus tehakse praktikas ilmnunud asjaolu tõttu ning see on läbi arutatud PRIAga ja MTÜ Eesti Leader Liit esindajatega.

Eelnõu punktiga 9 täiendatakse määruse nr 29 § 26 lõigetega 2¹ ja 2².

Määruse nr 29 § 26 lõikes 2¹ sätestatakse, et juhul kui toetatava tegevuse raames tellitava töö või teenuse või soetatava vara käibemaksuta maksumus jääb alla 1000 euro, siis peab projektitoetuse taotleja esitama vähemalt ühe kulude mõistlikkust tõendava dokumendi. Tõendusdokumendiks võib olla näiteks kuvatõmmis töö, teenuse või kauba müüja veebilehelt. On oluline, et tõendusdokumendil kajastuks teave ostetava töö või teenuse või vara maksumuse ja koguse kohta. Muudatusega luuakse väiksemate kulutuste korral lihtsam süsteem, mis omakorda vähendab halduskoormust projektitoetuse taotlejatele.

Määruse nr 29 § 26 lõikes 2² sätestatakse erisäte ühis- ja koostöötegevusele. Nimelt ühis- ja koostöötegevusele ei kohaldata § 26 lõikeid 2 ja 2¹ (hinnapakumused ja kulude mõistlikkust tõendav dokument). Sel juhul koostab projektitoetuse taotleja ühistegevuse või koostöötegevuse hinnakalkulatsiooni koos kulude mõistlikkust selgitava põhjendusega ja vähemalt ühe kulu mõistlikkust tõendava dokumendi, mis sisaldab teavet töö või teenuse või soetatava vara maksumuse ja koguse kohta. Näiteks on lubatud, kui esitatakse kulu

mõistlikkuse selgitava põhjendusena ja tõendava dokumendina samaliigilise tegevuse varasem arve koos hinna korrigeerimisega, mis on põhjendatud kontrollitud metoodika alusel. Näiteks on samaliigilise tegevuse varasemat hinda korrigeeritud Statistikaameti tarbijahinnaindeksi osakaaluga. Samas saab seda kasutada vaid juhul, kui on suudetud põhjendada, et hinna mõistlikkust ei ole võimalik välja selgitada muul tõendamise viisil.

Muudatus on põhjendatud, sest ühis- ja koostöötegevuse projektid on pikaajalised ja praktika näitab, et hinnapakumuste küsimine ja saamine on sellisel juhul võimatu. Näiteks ei ole võimalik saada täna hinnapakumust kolme aasta pärast toimuvale lennureisile või seminarile, mis toimub kahe aasta pärast välisriigis.

Eelnõu punktiga 10 täiendatakse määruse nr 29 § 26 lõiget 4 selliselt, et hinnapakumuse peab muu hulgas sisaldama ka hinnapakkuja registrikoodi.

Registrikoodi põhjal on võimalik nii PRIA-l, kui kohalikul tegevusrühmal näha hinnapakkuja kohta täpsemaid andmeid ning teha paremini kindlaks määruse nr 29 nõuetele vastavust.

Eelnõu punktiga 11 muudetakse määruse nr 29 § 26 lõike 10 sõnastust ning asendatakse tekstiosa „Ostumenetluse või turu-uuringu raames välja selgitatud“ sõnaga „Väljaselgitatud“. Muudatus on seotud eelnõu punktides 7–9 tehtavate kulude mõistlikkuse tõendamise sätetega. Muudatuse kohaselt selgitab projektitoetuse taotleja toetatava tegevuse maksumuse välja kulude mõistlikkuse tõendamise (eelnõu § 26 lõiked 1–2²) või turu-uuringu raames, mille põhjal koostab eelarveprojekti.

Eelnõu punktidega 13 ja 14 muudetakse määruse nr 29 §-s 27 sätestatud vähese tähtsusega abi viiteid ning nõuet.

01.01.2024 jõustus uus komisjoni määrus (EL) 2023/2831, mis reguleerib vähese tähtsusega abi andmist ning asendab eelmist vähese tähtsusega abi komisjoni määrust (EL) nr 1407/2013, milles käsitletakse Euroopa Liidu toimimise lepingu artiklite 107 ja 108 kohaldamist vähese tähtsusega abi suhtes (ELT L 352, 24.12.2013, lk 1–8), mis lõpetas kehtivuse 31.12.2023. Seetõttu muudetakse määruse nr 29 § 27 lõiget 4, 6 ja 7 sätestatud viiteid ning asendatakse need viidetega uuele komisjoni määrusele (EL) 2023/2831.

Lisaks on vajalik muuta määruse nr 29 § 27 lõike 3 teist lauset. Sõnastus viiakse kokku komisjoni määruse (EL) 2023/2831 artikli 3 lõikes 2 sätestatud uue sõnastusega, mille põhilised muudatused võrreldes varasemaga on vähese tähtsusega abi ülemmäär ühe ettevõtja kohta 300 000 eurot kolme aasta jooksul (varem 200 000 eurot) ning kolmeaastase ajavahemiku hindamine jooksvalt (siiani majandusaastapõhiselt). Vähese tähtsusega abi ülemmäär muudatus ei too kaasa muudatust projektitoetuse maksimaalse suuruse osas, mis määruse nr 29 § 27 lõike 3 esimese lause kohaselt on ühe taotluse kohta endiselt 200 000 eurot ning mis on kooskõlas „Euroopa Liidu ühise põllumajanduspoliitika Eesti strateegiakavaga aastateks 2023–2027“ (edaspidi *ÜPP-strateegiakava*).

Eelnõu punktiga 15 täiendatakse määruse nr § 29 lõiget 3 punktiga 6, mille kohaselt peab projektitoetuse taotleja esitama PRIA-le projektitaotluse esitamisele vahetult eelnenud majandusaasta aruande, kui see ei ole projektitaotluse esitamise hetkeks äriregistrist kättesaadav. Seega peab taotleja olema teadlik ja jälgima, et tema majandusaasta aruanne oleks hiljemalt projektitaotluse esitamise tähtaja viimaseks päevaks äriregistri esitatud, kui aruande esitamise tähtaeg on saanud. Majandusaasta aruanne peab olema kättesaadav nii VKE-st taotleja kui ka MTÜ-st taotleja puhul. E-PRIA on liidestatud äriregistriga ning äriregistris olevaid andmeid kasutatakse taotleja nõuetele vastavuse kontrollimisel. Näiteks, kas taotleja on VKE, mille kontrolli tulemusel kuvatakse projektitoetuse taotlejale teave selle kohta, kas

äriregistris olevate andmete alusel on projektitoetuse taotleja mikro-, väike-, keskmine või suur ettevõtja.

Eelnõu punktiga 16 asendatakse määruse nr 29 § 31 lõikes 1 tekstiosa „vastavust Euroopa Liidu õigusaktides, Euroopa Liidu ühise põllumajanduspoliitika rakendamise seaduses ja määruses sätestatud ning ÜPP-strateegiakavas esitatud nõuetele“ sõnadega „projektitoetuse saamise nõuetele vastavust“.

Varasema sõnastuse viited on kaudsed, sealhulgas viide ÜPP-strateegiakavale, millest tulevad nõuded eelkõige liikmesriigile, mitte projektitoetuse taotlejale. Projektitoetuse saamise täpsemad nõuded tulevad määruse nr 29 asjakohastest sätetest, mis viitavad omakorda ELÜPSi ja ELi õigusaktide asjakohastele sätetele.

Eelnõu punktiga 17 pikendatakse määruse nr 29 § 32 lõigetes 5 ja 6 sätestatud PRIA rahuldamise või rahuldamata jätmise otsuse tegemise tähtaega 50-nelt tööpäevalt 70-nele tööpäevale.

PRIA menetlustähtaja pikendamine on põhjendatud, sest uuel programmiperioodil 2023–2027 kasutatakse LEADERi projektitoetuse maksmisel uut rahastusskeemi, täpsemalt kindlasummalist (ingl *lump sum*) makset ning lisaks kulude mõistlikkuse hindamisel esmakordselt eelarveprojekti. See tähendab, et PRIA peab igale projektitoetuse taotlejale üksikjuhtumipõhiselt määrama eelarveprojekti alusel projektitoetuse suuruse, mis makstakse kindlasummalise maksena. Seega kaasnevad uue rahastuskeemiga PRIAle täiendavad ülesanded, mistõttu on menetlustähtaja pikendamisel arvestatud PRIA tegelikku võimekust.

Eelnõu punktiga 18 muudetakse määruse nr 29 § 33 lõike 1 sissejuhatavat lauseosa.

Paragrahvi 33 lõike 1 sissejuhatavast lauseosast jäetakse välja tekstiosa „sealhulgas esitab kõik tegevuse elluviimist tõendavad dokumendid“, kuna § 33 reguleerib projektitoetuse saajale esitatavaid toetatava tegevuse elluviimise ja kestuse nõudeid ning projektitoetuse saaja dokumentide esitamise kohustus ja loetelu on sätestatud §-s 35.

Eelnõu punktiga 19 muudetakse määruse nr 29 § 33 lõike 1 punkti 2 sõnastust.

Varasema sõnastuse kohaselt pidi projektitoetuse saaja toetatava tegevuse mitmes etapis elluviimise korral alustama esimese etapiga üheksa kuu jooksul arvates PRIA poolt projektitaotluse rahuldamise otsuse tegemisest. Uue sõnastuse kohaselt peab projektitoetuse saaja toetatava tegevuse elluviimisega alustama üheksa kuu jooksul arvates PRIA poolt projektitaotluse rahuldamise otsuse tegemisest olenemata sellest mitmes etapis toetatav tegevus ellu viiakse. Muudatus on vajalik selleks, et motiveerida projektitoetuse saajaid tegevuse elluviimisega võimalikult varakult alustama, et võimaldada neil kavandatud tegevused ellu viia ja seeläbi saavutada projektitoetuse eesmärgid ning tagada sellega toetusraha parem ja täielikum ärakasutamine.

Eelnõu punktiga 20 tunnistatakse määruse nr 29 § 34 lõike 1 punktid 4 ja 5 kehtetuks, mille kohaselt pidi projektitoetuse saaja kuni sihipärase kasutamise perioodi lõpuni eristama selgelt oma raamatupidamises projektitoetuse kasutamisega seotud kulud ning neid kajastavad kulu- ja maksedokumentid muudest kulu- ja maksedokumentidest ning säilitama projektitoetusega seotud dokumente. Kuna LEADERi projektitoetuse maksmisel kasutatakse eespool nimetatud kindlasummalist makset, mille puhul ei pea iga üksikut kulu tõendava dokumendiga seostama, siis ei ole nimetatud nõuded asjakohased.

Eelnõu punktidega 21 ja 22 muudetakse määruse nr 29 § 34 lõiget 5.

Määruse nr 29 § 34 lõiget 5 täiendatakse punktiga 3, mille kohaselt peab projektitoetuse saajal olema hiljemalt viimase maksetaotluse esitamise ajaks tegevusluba või esitatud majandustegevusteade, kui toetuse saaja on saanud toetust sellise tegevuse elluviimiseks, mis nõuab enne konkreetset tegevusalal majandustegevuse alustamist tegevusloa olemasolu või majandustegevusteade esitamist. Sellega tagatakse, et projektitoetuse abil ehitatud, renoveeritud või soetatud vara on võimalik sihipäraselt kasutama hakata. Seda, kas konkreetset tegevusalal on nõutav tegevusluba või piisab majandustegevusteade esitamisest, saab vaadata majandustegevuse registrist¹.

Lisaks täpsustatakse määruse nr 29 § 34 lõike 5 sissejuhatavat lauseosa. Sihipäraseks kasutamiseks vajalikke kõiki eeldusi ei ole võimalik määruses ammendavalt üles loetleda, sest need võivad tuleneda asjakohastest seadustest sõltuvalt sellest, milliseks tegevuseks projektitoetust taotletakse. Seetõttu sõnastatakse lause selliselt, et projektitoetuse saajal peavad olema täidetud toetuse abil ehitatud, renoveeritud või soetatud vara sihipäraseks kasutamiseks vajalikud eeldused. Paragrahvi 34 lõike 5 punktides 1–3 on sätestatud sihipäraseks kasutamiseks vajalikud enamlevinud eeldused, mis kohalduvad juhul kui nõue tuleneb asjakohasest seadusest, sealhulgas punkt 3, kui projektitoetust taotletakse selliseks tegevuseks, mis nõuab asjakohase seaduse kohaselt tegevusluba või majandustegevusteade esitamist.

Eelnõu punktiga 23 täiendatakse määruse nr 29 § 35 lõike 5 punkti 2 sõnastust.

Varasema sõnastuse kohaselt pidi projektitoetuse saaja esitama määruse nr 29 § 35 lõike 5 punkti 2 kohaselt maksetaotluses üksnes teabe elluviidud tegevuse eest täieliku tasumise kohta. Uue sõnastuse kohaselt tuleb lisaks esitada ka projektitoetuse summa, mille maksmist taotletakse, mis oli ekslikult välja jäänud.

Eelnõu punktidega 24 ja 25 täiendatakse ja täpsustatakse määruse nr 29 § 36 sätestatud projektitoetuse maksmise aluseid.

Määruse nr 29 § 36 täiendatakse lõikega 2¹ sätestades PRIAle toetuse vähendamise aluse. ELÜPS § 13 lõike 3 kohaselt, kui enne projektitoetuse maksmist tehakse kindlaks, et projektitoetuse saaja rikub tegevuse elluviimise nõudeid või ei täida muid toetuse saaja kohustusi, võib PRIA vähendada makstavat toetust või keelduda toetuse maksmisest, arvestades rikkumise raskust, ulatust, püsivust ja korduvust.

Samuti parandatakse määruse nr 29 § 36 lõikes 3 sätestatud PRIA projektitoetuse maksmisest keeldumise otsuse sõnastust paremini arusaadavamaks.

3. Eelnõu vastavus Euroopa Liidu õigusele

Eelnõu väljatöötamisel võeti aluseks:

1) Euroopa Parlamendi ja nõukogu määrus (EL) 2020/2220, millega kehtestatakse teatavad üleminekusätted Euroopa Maaelu Arengu Põllumajandusfondi (EAFRD) Euroopa Põllumajanduse Tagatisfondi (EAGF) toetuse kohta 2021. ja 2022. aastal ning muudetakse määrusi (EL) nr 1305/2013, (EL) nr 1306/2013 ning (EL) nr 1307/2013 seoses 2021. ja 2022. aastal eraldatavate vahendite ja nende määruste kohaldamisega ning määrust (EL) nr 1308/2013 seoses 2021. ja 2022. aastal eraldatavate vahendite ja sellise toetuse jaotamisega (ELT L 437, 28.12.2020, lk 1–29);

¹ Kättesaadav <https://mtr.ttja.ee/infoleht/22>.

2) Euroopa Parlamendi ja nõukogu määrus (EL) 2021/1060, millega kehtestatakse ühissätted Euroopa Regionaalarengu Fondi, Euroopa Sotsiaalfond+, Ühtekuuluvusfondi, Õiglase Ülemineku Fondi ja Euroopa Merendus-, Kalandus- ja Vesiviljelusfondi kohta ning nende ja Varjupaiga-, Rände- ja Integratsioonifondi, Sisejulgeolekufondi ning piirihalduse ja viisapoliitika rahastu suhtes kohaldatavad finantsreeglid (ELT L 231, 30.06.2021 2021, lk 159–706);

3) Euroopa Parlamendi ja nõukogu määrus (EL) 2021/2115, millega kehtestatakse liikmesriikide koostatavate Euroopa Põllumajanduse Tagatisfondist (EAGF) ja Euroopa Maaelu Arengu Põllumajandusfondist (EAFRD) rahastatavate ühise põllumajanduspoliitika strateegiakavade (ÜPP strateegiakavad) toetamise reeglid ning tunnistatakse kehtetuks määrused (EL) nr 1305/2013 ja (EL) nr 1307/2013 (ELT L 435, 06.12.2021, lk 1–186);

4) komisjoni määrus (EL) 2023/2831, milles käsitletakse Euroopa Liidu toimimise lepingu artiklite 107 ja 108 kohaldamist vähese tähtsusega abi suhtes (ELT L, 2023/2831, 15.12.2023).

Eelnõus nimetatud Euroopa Liidu õigusaktid on kättesaadavad Euroopa Liidu Teataja veebilehel <https://eur-lex.europa.eu>.

4. Määruse mõjud

Eelnõuga tehtavad muudatused on kohalikele tegevusrühmadele ja projektitoetuse taotlejatele positiivse mõjuga. Määruse nr 11 ja määruse nr 29 muudatused leevendavad kohalikele tegevusrühmadele kehtestatud nõudeid ning aitavad nii projektitoetuse taotlejatel, kohalikel tegevusrühmadel, kui ka PRIA-l määruse sätetest paremini aru saada.

5. Määruse rakendamise seotud tegevused, vajalikud kulud ja määruse rakendamise eeldatavad tulud

Määruse rakendamisega ei kaasne lisakulu ega -tulu.

6. Määruse jõustumine

Määrus jõustub üldises korras.

7. Eelnõu kooskõlastamine, huvirühmade kaasamine ja avalik konsultatsioon

Eelnõu esitatakse eelnõude infosüsteemi EIS kaudu kooskõlastamiseks Rahandusministeeriumile ja Sotsiaalministeeriumile.

Eelnõu esitatakse arvamuse avaldamiseks PRIA-le ja MTÜ-le Eesti Leader Liit.

(allkirjastatud digitaalselt)

Marko Gorban

Kantsler